

Millaisia kokemuksia hoitotyön opettajilla ja hoitotyöntekijöillä on opiskelijoiden ohjatusta harjoittelusta iäkkäiden asumispalveluissa?

TULOKSET

1) Opiskelijoiden läsnäolo nähdään merkityksellisenä iäkkäiden asumispalveluiden* toiminnan näkökulmasta (B)¹

- Hoitotyöntekijät arvostavat opiskelijoiden tuomaa energiaa, uusia ideoita ja tiedonhaluista lähestymistapaa hoitoympäristöön ja hoitotyöhön.
- Opiskelijat auttavat edistämään hoitotyöntekijöiden ammatillista kehittymistä haastamalla hoitotyöntekijöitä pohtimaan omia toimintatapojaan. Lisäksi opiskelijoiden läsnäolo motivoi heitä hakeutumaan lisäkoulutukseen.
- Opiskelijoiden läsnäolo keventää hoitotyöntekijöiden työtaakkaa ja parantaa hoitotyön toteutumista.

2) Opiskelijan harjoittelukokemuksen onnistuminen vaatii panostusta opettajilta ja hoitotyöntekijöiltä (C)¹

- Opettajat ja hoitotyöntekijät tunnistavat tarpeen hyväksyä ja työstää harjoitteluun liittyviä kielteisiä kokemuksia. Nämä kielteiset kokemukset liittyvät usein siihen, ettei harjoittelua iäkkäiden asumispalveluissa koeta mielekkääksi oppimiskokemukseksi.
- Iäkkäiden asumispalveluympäristö on opiskelijoille usein ensimmäinen kliinisen hoitotyön harjoittelupaikka ja se asettaa ainutlaatuisia haasteita, jotka liittyvät esimerkiksi opiskelijoiden kokemattomuuteen, epävarmuuteen ja korostuneeseen ohjauksen tarpeeseen. Positiivisen harjoittelukokemuksen luominen vaatii opettajilta ja hoitotyöntekijöiltä erityistä huomiota.

3) Iäkkäiden asumispalveluympäristö tarjoaa monipuolisia oppimiskokemuksia (B)¹

- Opettajille asumispalveluympäristö tarjoaa mahdollisuuden opettaa opiskelijoille hoitotyön perusteita, arviointia ja viestintää, joita pidetään hoitotyön koulutuksen keskeisinä oppimistavoitteina.
- Hoitotyöntekijöille opiskelijoiden kanssa työskentely tarjoaa mahdollisuuksia kouluttaa tulevia terveydenhuollon ammattilaisia hoitotyön monimuotoisissa tilanteissa.
- Hoitotyöntekijöiden näkökulmasta opiskelijoiden ymmärrys iäkkäiden asumispalveluista voi parantaa sairaaloiden ja hoivayksiköiden välistä yhteistyötä.

4) Opettajien ja hoitotyöntekijöiden välinen yhteistyökumppanuus koetaan merkitykselliseksi (B)¹

- Yhteistyöllä on tärkeä merkitys myönteisten kokemusten luomiseksi opiskelijaohjauksen parissa työskenteleville opettajille ja iäkkäiden asumispalveluiden hoitotyöntekijöille.
- Yhteistyölle on tarvetta, sillä hoitotyöntekijät tarvitsevat ajantasaista tietoa opetus suunnitelmista osatakseen ohjata opiskelijoita tilanteisiin, joissa he voisivat parhaiten soveltaa teoreettista osaamistaan käytäntöön.
- Vahvalla yhteistyöllä opettajat ja hoitotyöntekijät voivat yhdessä ratkaista opiskelijoiden harjoittelujaksoihin liittyviä haasteita, kuten yksilöllisiin oppimisjärjestelyihin liittyviä kysymyksiä.

TAUSTA

Väestön ikääntyminen lisää tarvetta terveydenhuollon ammattilaisten ikääntyneiden hoitotyön osaamiselle². Ohjatuilla harjoittelulla on merkittävä rooli hoitotyön koulutuksessa ja osaamisen kehittämisessä. Harjoitteluympäristöjen oppimismahdollisuuksien ja ohjauksikäytäntöjen on tärkeää vastata opiskelijoiden tarpeisiin sekä koulutuksen osaamisvaatimuksiin³. Opiskelijoiden ohjauksen arvostusta, laatua ja yhdenmukaisuutta on tarpeellista edelleen lisätä. Tämä voidaan toteuttaa tiivistämällä kumppanuutta sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden ja hoitotyön koulutusorganisaatioiden välillä sekä sisällyttämällä ohjatun harjoittelun laatutekijöitä mukaan organisaatioiden strategioihin⁴. Selkeällä ja järjestelmällisellä ohjausstrategialla sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa voidaan parantaa hoitotyön opiskelijoiden rekrytointia työvoimaksi⁵. Erityisen ajankohtaista tämä on iäkkäiden palveluissa, joissa haasteena on osaavan henkilöstön saatavuuden ja alan vetovoimaisuuden turvaaminen⁶.

*Ikääntyneiden asumispalveluilla tarkoitetaan tässä Näyttövinkissä tuetun, ympärivuorokautisen sekä yhteisöllisen asumisen yksiköitä.

Millaisia kokemuksia hoitotyön opettajilla ja hoitotyöntekijöillä on opiskelijoiden ohjatusta harjoittelusta iäkkäiden asumispalveluissa?

AINEISTO JA MENETELMÄT

Näyttövinkki perustuu vuonna 2022 julkaistuun laadullisten tutkimusten järjestelmälliseen katsaukseen¹, jonka tarkoituksena oli kuvata hoitotyön opettajien ja hoitotyöntekijöiden kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden ohjatusta harjoittelusta iäkkäiden asumispalveluissa. Katsaukseen valittiin määriteltyjen kriteereiden perusteella kuusi tutkimusta. Tutkimukset oli julkaistu vuosien 2001–2017 välillä (USA, Australia, Britannia, Ruotsi). Tutkimuksissa oli haastateltu joko iäkkäiden asumispalvelujen hoitotyöntekijöitä (n = 4), hoitotyön opettajia (n = 1) tai molempia (n = 1). Tulokset syntetisoitiin meta-aggregaatiolla. Luottamusta katsauksen tuloksiin oli arvioitu GRADE-CERQual (Confidence in the Evidence from Reviews of Qualitative research) -menetelmällä. Vahvinta luottamusta edustaa kirjain A ja heikointa D.⁶ Katsauksen menetelmällinen toteutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin alkuperäisessä julkaisussa¹. Katsauksen laatu arvioitiin JBI:n järjestelmällisen katsauksen arviointikriteeristöllä.**

VHTEENVETO

Opiskelijoiden läsnäolo on merkityksellistä iäkkäiden asumispalveluiden toiminnan näkökulmasta ja oppimisen mahdollisuudet ovat monipuoliset. Hoitotyön opettajilta ja hoitotyöntekijöiltä edellytetään kuitenkin panostusta opiskelijan harjoittelukokemuksen onnistumiseksi, erityisesti kielteisten ennakkokäsitysten muuttamiseksi. Hoitotyön opettajien ja hoitotyöntekijöiden yhteistyökumppanuus koetaan merkitykselliseksi. Ikääntyneiden hoitotyöhön tarvitaan lisää osajia, mikä tulee ottaa huomioon koulutusta ja siihen liittyviä harjoitteluita suunniteltaessa. Harjoituspaikkojen ja oppilaitosten välistä yhteistyötä tarvitaan hyvän harjoittelukokemuksen varmistamiseksi. Parhaimmillaan harjoittelujaksosta hyötyvät kaikki: opiskelija, opettaja ja harjoittelupaikan hoitotyöntekijät.

LAATIJAT

- 1 **Akbaba-Çinar, Heidi**¹, sh, YAMK-opiskelija
- 2 **Kiljo, Minna**², th, TtM-opiskelija
- 3 **Lukka, Anni**², sh, TtM-opiskelija
- 4 **Lumiaho, Hanna-Kaisa**¹, sh, YAMK-opiskelija
- 5 **Pajuniemi, Maarit**², sh, TtM-opiskelija
- 6 **Kääriäinen, Maria**², th, TtT, professori
- 7 **Elo, Satu**¹, sh, TtT, dosentti, yliopettaja

Editointi: Silja-Elisa Eskolin³, nuorempi tutkija ja Mira Palonen³, vanhempi tutkija

¹Oulun ammattikorkeakoulu, ²Oulun yliopisto, ³Hoitotyön tutkimussäätiö sr

KÄYTTÖKELPOISUUS SUOMESSA

Ammattitaitoa edistävän harjoittelun aikana tapahtuu merkittävä osa ammatillisuuden, osaamisen ja työelämätaitojen kehittymisestä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa. Suomessa ohjatun harjoittelun rakennetta ja sisältöjä säätelee koulutus- ja harjoitteluorganisaatiota velvoittavat sopimukset ja niiden mukaiset ohjausresurssit. Tämän lisäksi on erilaisia ohjauksellisia tahoja, kuten Valtakunnallinen opiskelijaohjauksen kehittämisverkosto sekä Suomen ammattikorkeakoulujen terveysalan koulutuksen verkosto. Katsauksen tulokset ovat hyödynnettävissä ja sovellettavissa käytäntöön suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa, erityisesti iäkkäiden asumispalveluissa. Tuloksia voidaan hyödyntää opiskelijaohjauksen kehittämisessä ja suunnittelussa sekä työ- ja kouluorganisaatioiden välisen yhteistyön kehittämisessä.

ALKUPERÄINEN JULKAISU

1. **McCloskey R, Keeping-Burke L, Witherspoon R, Cook J, Morris P.** Experiences of faculty and staff nurses working with nursing students during clinical placement in residential aged care facilities: a systematic review of qualitative evidence. *JBI Evidence Synthesis* 20(5), 1176–1208.

**Katsauksen laatu: 10/10, JBI: Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses.

MUUT KÄYTETYT LÄHDEVIITTEET

2. **World Health Organization.** Health workforce for ageing populations. 2016. <https://cdn.who.int/media/docs/default-source/mca-documents/ageing/health-workforce-ageing-populations.pdf>
3. **Terveysalan harjoittelujen laatusuosituksen ammattikorkeakouluille.** 2020. <https://amkterveysala.files.wordpress.com/2020/04/laatusuositukset-2020-julkaisu.pdf>
4. **Jokelainen M.** The elements of effective student nurse mentorship in placement learning environments: Systematic review and Finnish and British mentors' conceptions. University of Eastern Finland. Väitöskirja, 2013. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/12873>
5. **Jokelainen M, Turunen H, Tossavainen K, Jamookeeah D, Coco K.** A systematic review of mentoring nursing students in clinical placements. *Journal of Clinical Nursing* 2011; 20(19-20): 2854–67.
6. **Työterveyslaitos.** Hyvä veto! Henkilöstön saatavuuden ja alan vetovoimaisuuden turvaaminen iäkkäiden palveluissa. PunaMusta Oy, Vantaa, 2023
7. **Lewin S, Booth A, Glenton C, Munthe-Kaas H, Rashidian A, Wainwright M, ym.** Applying GRADE-CERQual to qualitative evidence synthesis findings: introduction to the series. *Implementation Science* 2018; 13(2).